

Project:

Circulair terreinbeheer (bokashi)

Lyanne de Haan

Docent-Onderzoeker HAS green academy

Joop Spijker

Onderzoeker Wageningen Research

Binnenkort is er heel wat meer bekend over het effect van bodemverbeteraar bokashi op de bodem. Joop Spijker (WR): “Hbo-studenten van twee groene hogescholen doen veldmetingen en interviews ondernemers, adviseurs en gemeenten. Daardoor kunnen we weer extra dingen doen. Dat is heel waardevol, want overheden gebruiken de resultaten voor hun beleid.”

Bij het onderhoud van natuurgebieden en ander groen houden gemeenten blad en maaisel over. Omdat ze verwerking door composteerders vaak te duur vinden, voeren ze het materiaal af als afval. Tegelijkertijd is er vraag naar bodemverbeteraars, zowel vanuit de landbouw als vanuit gemeenten zelf. Daarom zoeken gemeenten naar alternatieven om organische reststromen lokaal te verwerken. Het project ‘Circulair Terreinbeheer’ haakt daar op in.

In zestig pilots wordt het effect van verschillende bodemverbeteraars op landbouwgrond bestudeerd. “Een van die bodemverbeteraars is bokashi, gemaakt van gefermenteerd organisch materiaal”, vertelt Lyanne de Haan (HAS green academy). “Vanuit het werkveld waren er vragen over bokashi, maar we zagen dat die niet allemaal worden beantwoord in de pilots. Daarom is er een apart project opgezet gericht op de onderbelichte kanten.”

Meer diepgang

“Het fijne van de samenwerking is dat we inhoudelijk meer diepgang bereiken. Door het directe contact kunnen we resultaten bespreken en vergelijken met ander onderzoek van WR. We discussiëren al over resultaten, terwijl de publicaties nog niet eens af zijn.”

Lyanne de Haan

(HAS green academy)

“Eerder was de vraag: voldoet bokashi aan de eisen die je aan een bodemverbeteraar mag stellen? Nu gaat het meer om ervaringen met het product, de kwaliteit, en het effect op de waterhuishouding in de bodem”, aldus Joop Spijker. “In de pilots testen we bokashi op grasland en openbaar groen, waar we tot nog toe alleen onze proefvelden in Wageningen gebruikten met mais, suikerbieten en aardappels. Omdat delen van onze proefvelden niet zijn behandeld, hebben we mooi vergelijkingsmateriaal.”

Spijker helpt hbo-studenten met het onderzoeken van de watervasthoudende eigenschappen van de bodem. De Haan: “Wetenschappers kijken soms heel anders naar een product als bokashi dan ‘de praktijk’. Het mooie is: door het directe contact kunnen we snel schakelen en bijvoorbeeld extra bodemparameters bepalen. De studenten doen vervolgens de interviews om resultaten op te halen.”

Kritisch kijken

“Als je bokashi niet op de juiste manier maakt, kunnen zaden hun kiemkracht behouden. Dat geldt ook voor de zaden van ongewenste kruiden. Agrariërs kijken daar natuurlijk heel kritisch naar. Dankzij het contact tussen de onderzoeksgroepen leer ik over dit soort milieuhygiënische problemen zelf ook weer meer bij.”

Joop Spijker

(Wageningen Research)

Bokashi in de wet

Spijker: “De onderzoeksresultaten zijn nog niet binnen. En als ze er eenmaal zijn, moeten we ze kritisch bekijken en metingen van studenten herhalen. Maar ik verwacht er veel van, vooral van de hoge dosering in de groenvoorziening.” De Haan: “We denken dat onze resultaten er aan bijdragen om bokashi in de wet te krijgen. Dan kan het product in de toekomst legaal en veilig gemaakt worden.”